

Yargıtay 15. HD., E. 2019/3316 K. 2020/2371 T. 10.9.2020

T.C. Yargıtay Başkanlığı - 15. Hukuk Dairesi

Esas No.: 2019/3316

Karar No.: 2020/2371

Karar tarihi: 10.09.2020

[Belgeyi Lexpera'da Görüntüle](#)

eksik inceleme • eser sözleşmesi • eser sözleşmesinden kaynaklanan alacak • ispat yükü • seçimlik hak • bilirkişi raporu • usuli kazanılmış hak • müktesep hak • bilirkişi kurulu • davanın kabulü • uygulanacak hukuk

kazanılmış hak

usuli müktesep hak

Mahkemesi:Ticaret Mahkemesi

Yukarıda tarih ve numarası yazılı hükmün duruşmalı olarak temyizden tetkiki taraf vekillerince istenmiş olmakla duruşma için tayin edilen günde asıl ve birleşen dosya davacısı vekili Avukat ... ile asıl ve birleşen dosya davalısı vekili Avukat ... geldi. Temyiz dilekçelerinin süresi içinde verildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan taraflar avukatları dinlendikten sonra vaktin darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması başka güne bırakılmıştı. Bu kere dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği konuşulup düşünüldü:

- K A R A R -

Asıl ve birleşen davalar, eser sözleşmesinden kaynaklanan alacak talebine ilişkin olup, mahkemece bozma ilamına uyularak yapılan yargılama sonucunda asıl davanın kabulüne, birleşen davanın kısmen kabulüne dair verilen karar, taraf vekillerince temyiz edilmiştir.1086 sayılı HUMK'nın yürürlükte olduğu dönemde çıkarılan 09.05.1960 tarih, 1960/21 Esas, 1960/9 Karar sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı'nda; Yargıtay bozma kararına uyulmakla orada belirtilen biçimde işlem yapılması yolunda lehine bozma yapılan taraf yararına usulî kazanılmış hak, aynı doğrultuda işlem yapılması yolunda yerel mahkeme için de zorunluluk doğacağı, usulî kazanılmış hakka ilişkin açık kanun hükmü olmasa da temyiz sonucu verilecek bozma kararının hakka ve usule uygun karar verilmesini sağlamaktan ibaret olan amacı ve muhakeme usulünün hakka varma ve hakkı bulma maksadıyla kabul edilmiş olması yanında, hukuki alanda istikrar amacıyla kabul edilmiş bulunması bakımından, usulî kazanılmış hak müessesesi usul hukukunun dayandığı ana esaslardan olup, kamu düzeniyle de ilgili olduğu belirtilmiştir. 6100 sayılı HMK'da da usulî kazanılmış hakka ilişkin açık bir düzenleme bulunmamakta ise de; bu ilkenin uygulanma gerekliliği HMK hükümleri karşısında da varlığını sürdürmektedir. Yargıtay'ın bozma kararına uyan mahkeme, bozma kararı uyarınca işlem yapmak ve hüküm vermek zorundadır. Çünkü, mahkemenin bozma kararına uyması ile bozma kararı lehine olan taraf yararına bir usulü müktesep hak doğmuştur.Yargısal ve bilimsel içtihatlarda "usulî kazanılmış hak" ya da "usulî müktesep hak" olarak adlandırılan bu ilke Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 10.02.1998 tarih, 1987/2-520 Esas, 1988/89 karar sayılı ilamında "mahkemenin bozma kararına uymasıyla meydana gelen bozma gereğince işlem yapma ve hüküm verme durumu, taraflardan birisinin lehine ve diğeri aleyhine hüküm verme neticesini doğuracak bir durumdur ve buna usulî kazanılmış hak denilmektedir..." şeklinde tanımlanmaktadır.Bu genel anlatımlar ışığında somut olaya gelindiğinde; dairemizin 03.11.2016 tarih, 2016/3365 Esas, 2016/4525 Karar sayılı ilamında; "mahkemece uyuşmazlıkta, Bulgaristan

Hukuku'nun uygulanacağına ilişkin sözleşme hükmünün tarafları bağlayacağı gözetilerek davalıya bu konudaki ispat yükünü yerine getirmesi için fırsat verilmesi, Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkındaki Kanun'un 5nci maddesi gereğince uygulanacak hukukta Türk kamu düzenine aykırı düzenlemeler tespit edildiği takdirde sadece o hükümle sınırlı olarak Türk Hukuku'ndaki düzenlemenin gözetilmesi suretiyle hüküm kurulması gerekir iken, uygulanacak hukuk yönünden davalının itirazının değerlendirilmeksizin işin esası hakkında hüküm kurulmuş olması doğru olmamış" gerekçesi ile bozulmuş, Türk kamu düzenine aykırı düzenlemeler hariç olmak üzere ... hukukuna göre yargılama yapılması ve karar verilmesi gerektiği bildirilmiştir. Mahkemece bozma ilamına uyularak yapılan yargılamada; 16.09.2017 tarihli hukukçu bilirkişi raporu alınmış, itirazlar üzerine ise hukukçu, inşaat mühendisi ve mali müşavirden oluşan üçlü bilirkişiden bir asıl, iki ek rapor alınarak, ikinci rapora göre asıl ve birleşen davada karar verilmiştir. Hükme esas alınan rapor incelendiğinde; her ne kadar bir kısım ...kanunlarının tercümesine yer verilmiş ise de; sonuca giderken Yargıtay emsal kararlarının incelenip sadece Bulgaristan Yükümlülükler ve Sözleşmeler İle İlgili Kanun'un 265. maddesi değerlendirilmiş olup, başka her hangi bir Bulgar Kanunu'na yönelik inceleme yapılmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca mahkemece alınan ilk rapor ve ikinci heyet raporu arasında, alacaktan mahsup edilen kesintilerin yapılıp yapılmaması konusunda çelişki bulunmaktadır. Bunun yanında, hükme esas alınan heyet raporunda, 16 No'lu hakediş kapsamındaki kesinti yönünden hukukçu bilirkişinin açıklamalar kısmındaki görüşü ile raporun sonuç kısmındaki görüş tamamen farklı olup, rapor kendi içerisinde de çelişkili olduğu gibi tarafların itirazlarında bulunan, talep edilen para cinsi ile ilgili seçimlik hak ve uygulanacak faiz türüne yönelik ... kanunları kapsamında bir inceleme yapılmadığı da anlaşılmaktadır. Bu durumda bozma ilamının gereklerinin yerine getirildiğinden söz edilemez. Mahkemece yapılacak iş, yeniden oluşturulacak Bulgar Hukukunda uzman bilirkişinin de bulunduğu bilirkişi kurulundan, Bulgar Kanunu hükümlerine göre, madde numaraları ve gerekçeleri ile birlikte Yargıtay denetimine uygun şekilde düzenlenecek şekilde davacının yaptığı işten alacağı olup olmadığının, kesinti yapılması gereken imalâtlar bulunup bulunmadığı, var ise kesinti şartlarının oluşup oluşmadığı, talep edilen para cinsine yönelik seçimlik hak ve uygulanacak faiz türü de dahil konusunda önceki raporlar arasındaki ve hükme esas alınan rapor içerisindeki çelişkiler ve taraf itirazları değerlendirecek şekilde rapor alınıp, sonucuna uygun karar verilmesinden ibarettir.

Açıklanan nedenlerle eksik inceleme, hatalı değerlendirme ile karar verilmesi nedeni ile kararın bozulması uygun bulunmuştur. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle tarafların temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün taraflar yararına BOZULMASINA, bozma sebebine göre tarafların diğer temyiz itirazlarının incelenmesine yer olmadığına, 2.540,00'ar TL duruşma vekillik ücretinin taraflardan karşılıklı olarak alınarak Yargıtay'daki duruşmada vekille temsil olunan diğer tarafa verilmesine, ödenenden 5766 sayılı Kanun'un 11. maddesi ile yapılan değişiklik gereğince Harçlar Kanunu 42/2-d maddesi uyarınca alınması gereken 218,50 TL Yargıtay başvurma harcının mahsup edilerek, varsa fazla alınan temyiz harcının temyiz eden asıl ve birleşen dosya davacısına, 437,00 TL Yargıtay başvurma harcının mahsup edilerek, varsa fazla alınan temyiz harcının temyiz eden asıl ve birleşen dosya davalısına iadesine, karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme isteminde bulunulabileceğine 10.09.2020 gününde oybirliğiyle karar verildi.